

WYKAZ GRAFICZNYCH CECH PISMA RĘCZNEGO

1. CECHY SYNTETYCZNE				
1.1. RODZAJ PISMA - zwykle - szablonowe - techniczne - na wzór druku - inne	1.2. TYP PISMA - pallidarny - striarny - kortykalny - subkortykalny	1.3. OGÓLNY OBRAZ PISMA: - owalne - okrągłe - kątowe	1.4. ETAP ROZWOJU PISMA: - szkolne - dojrzałe - starcze	1.5. KLASA PISMA - niewyrobione (progresywne) - średnio wyrobione - wyrobione - zanikająca płynność (regresywne) - brak płynności (patologiczne)
1.6. SPOSÓB WYKONANIA a) ręką nawykłą do pisania b) ręką nienawykłą do pisania - jeszcze nienawykłą - już nienawykłą c) inne sposoby (np. pismo sporządzane inną częścią ciała niż ręka, bądź z protezą ręki)	1.7. STOPIEŃ NATURALNOŚCI - naturalne - nienaturalne - zamierzone - niezamierzone	1.8. STOPIEŃ STARANNOŚCI - staranne - częściowo staranne - niestaranne	1.9. STOPIEŃ CZYTELNOŚCI - czytelne - częściowo czytelne - nieczytelne	1.10. STOPIEŃ REGULARNOŚCI - regularne - nieregularne
1.11. RODZAJ KREACJI - uproszczony - częściowo wzbogacony - wzbogacony	1.12. ELEMENTY WZBOGACENIA a) brak b) występują: - pętlice - zapętlenia - podkreślenia - inicjały - rysunki, bazgroły - emotikony - inne	1.13. UZUPEŁNIENIA a) brak b) występują: - poprawki - retusze - przekreślenia - wstawki - podkreślenia	1.14. OGÓLNE CECHY PATOLOGII PISMA a) brak b) występują: - neurologiczne - motoryczne - pismo starcze	1.15. INNE ZJAWISKA GRAFICZNE a) brak b) występują: - maskowanie pisma - odworowanie pisma - inne
2. CECHY TOPOGRAFICZNE				
2.1. MARGINES LEWY a) kształt: - prosty - wypukły - wklęsły - nieregularny b) tendencja: - prosty - rozszerzający się - zwężający się c) wielkość: - zmniejszony - proporcjonalny - powiększony	2.2. MARGINES PRAWY a) kształt: - prosty - wypukły - wklęsły - nieregularny b) tendencja: - prosty - rozszerzający się - zwężający się c) wielkość: - zmniejszony - proporcjonalny - powiększony	2.3. MARGINES GÓRNY a) kształt: - prosty - wypukły - wklęsły - nieregularny b) tendencja: - prosty - opadający - wznoszący się c) wielkość: - zmniejszony - proporcjonalny - powiększony	2.4. MARGINES DOLNY a) kształt: - prosty - wypukły - wklęsły - nieregularny b) tendencja: - prosty - opadający - wznoszący się c) wielkość: - zmniejszony - proporcjonalny - powiększony	2.5. WCIĘCIA AKAPITOWE a) brak b) występują: - głębokość znaków: ... - częstotliwość: ...

<p>2.6. UKŁAD WIERSZY WZGLĘDEM SIEBIE</p> <ul style="list-style-type: none">- regularne (równoległe)- nieregularne- zbieżne- rozbieżne	<p>2.7. UKŁAD WYRAZÓW I ZNAKÓW WZGLĘDEM SIEBIE</p> <ul style="list-style-type: none">- regularne (równoległe)- nieregularne- zbieżne- rozbieżne	<p>2.8. UKŁAD ZAPISU WZGLĘDEM LINIAMENTU</p> <ul style="list-style-type: none">- nad linią- na linii- po linii- pod linią- niezależnie od liniatury	<p>2.9. LINIA WIERSZY</p> <p>a) kształt:</p> <ul style="list-style-type: none">- prosta- zagięta- łukowata- łamana- falista <p>b) tendencja:</p> <ul style="list-style-type: none">- równa- wznosząca się- opadająca	<p>2.10. ODSTĘPY MIĘDZY WIERSZAMI</p> <ul style="list-style-type: none">- zmniejszone- wzorcowe- powiększone
<p>2.11. ODSTĘPY MIĘDZY WYRAZAMI</p> <ul style="list-style-type: none">- zmniejszone- wzorcowe- powiększone	<p>2.12. ODSTĘPY MIĘDZY ZNAKAMI</p> <ul style="list-style-type: none">- zmniejszone- wzorcowe- powiększone	<p>2.13. UKŁAD ADRESU</p> <p>a) brak zapisu adresu</p> <p>b) występuje zapis:</p> <ul style="list-style-type: none">- po lewej stronie- po prawej stronie- w środku- u góry- na dole	<p>2.14. UKŁAD DATY</p> <p>a) brak zapisu daty</p> <p>b) występuje zapis:</p> <ul style="list-style-type: none">- po lewej stronie- po prawej stronie- w środku- u góry- na dole	<p>2.15. UKŁAD NAGŁÓWKA</p> <p>a) brak zapisu nagłówka</p> <p>b) występuje zapis:</p> <ul style="list-style-type: none">- po lewej stronie- po prawej stronie- w środku
<p>2.16. UKŁAD PODPISU</p> <p>a) brak zapisu podpisu</p> <p>b) występuje zapis:</p> <ul style="list-style-type: none">- jako ciągłość tekstu po lewej stronie- jako ciągłość tekstu w środku- jako ciągłość tekstu po prawej stronie- w wyznaczonym miejscu wydruku	<p>2.17. ELEMENTY PORZĄDKOWE</p> <p>a) brak</p> <p>b) występują:</p> <ul style="list-style-type: none">- punktory (litery, numery, kreski, kropki, rysunki, inne)- tabele- wykresy- rysunki- ramki- inne	---	---	---
3. CECHY MOTORYCZNE				
<p>3.1. TEMPO</p> <p>a) stopień:</p> <ul style="list-style-type: none">- mały- średni- duży <p>b) regularność:</p> <ul style="list-style-type: none">- stała- zmienna <p>c) względem normy osobniczej:</p> <ul style="list-style-type: none">- zwolnione- naturalne- przyspieszone	<p>3.2. IMPULS</p> <ul style="list-style-type: none">- wielowyzrazowy- wyrazowy- sylabowy- literowy- grammatyczny	<p>3.3. NACISK</p> <p>a) kierunek:</p> <ul style="list-style-type: none">- początkowa kreacja- końcowa kreacja <p>b) siła:</p> <ul style="list-style-type: none">- mała- średnia- duża <p>c) równomierność:</p> <ul style="list-style-type: none">- stały- zmienny: rytmiczny/nierytmiczny <p>d) miejsce wzmocnienia:</p> <ul style="list-style-type: none">- strefa nadlinijna- strefa śródlinijna- strefa podlinijna- z lewej strony znaku- z prawej strony znaku- różne, nieregularne	<p>3.4. DUKT</p> <p>a) kierunek kreślenia znaków:</p> <ul style="list-style-type: none">- od lewej- od prawej- od góry- od dołu <p>b) dla znaków diakrytycznych:</p> <ul style="list-style-type: none">- brak- z lewej strony znaku bazowego- z prawej strony znaku bazowego- nad znakiem bazowym	---

4. CECHY MIERZALNE				
4.1. POLE PISMA - pole tekstu - pole wiersza - pole wyrazu - pole znaku	4.2. WYSOKOŚĆ a) rozmiar: - bardzo duże - duże - średnie - małe - drobne b) regularność wielkości: - stała - zmienna: rytmicznie / nierytmicznie	4.3. SZEROKOŚĆ a) rozmiar: - wąskie (smukłe) - proporcjonalne - szerokie b) regularność szerokości: - stała - zmienna: rytmicznie / nierytmicznie	4.4. PROPORCJE WYSOKOŚCI STREFY NADLINIJNEJ DO WYSOKOŚCI STREFY ŚRÓDLINIJNEJ - zmniejszone - wzorcowe - powiększone - przesadne	4.5. PROPORCJE WYSOKOŚCI STREFY PODLINIJNEJ DO WYSOKOŚCI STREFY ŚRÓDLINIJNEJ - zmniejszone - wzorcowe - powiększone - przesadne
4.6. NACHYLENIE PISMA a) kierunek: - pismo prawoskośne - pismo proste - pismo lewoskośne b) tendencja: - stałe nachylenie - zmienne nachylenie - wachlarzowate	---	---	---	---
5. CECHY KONSTRUKCYJNE				
5.1. BUDOWA ZNAKÓW *należy wyodrębnić nawykowe cechy identyfikacyjne w sposób graficzny i opisowy * Katalog nie zakłada zbioru zamkniętego, pismo ręczne ma nieskończone przykłady kreacji znaków.	5.2. ODMIANY ZNAKÓW a) brak odmian b) występują odmiany: - w znakach/zespołach - liczba odmian dla każdego znaku - usytuowanie odmian	5.3. FORMA PISMA a) jednolita: - girlandowa - arkadowa - kątowna - nitkowa b) łączona: - girlandowo - arkadowa - girlandowo - kątowna - girlandowo - nitkowa - arkadowo - kątowna - arkadowo - nitkowa - kątowno - nitkowa	5.4. BUDOWA WIAZAŃ a) brak wiązań b) wiązania: - girlandowe - arkadowe - kątowne - stykowe - pętlicowe	5.5. BUDOWA PĘTLIC a) brak pętlic b) umiejscowienie pętlic: - strefa nadlinijna - strefa środkiniowa - strefa podlinijna c) typ pętlic: - otwarte - półotwarte - zamknięte
5.6. BUDOWA PRZEKRESÓW a) kształt: - proste - wypukłe - wklęsłe - faliste - zmienne b) tendencja: - proste - wznoszące się - opadające c) wielkość: - zmniejszone - proporcjonalne - powiększone d) kierunek: - z lewej strony trzonu - równomierne - z prawej strony trzonu	5.7. ELEMENTY DODATKOWE a) brak b) występują: - podpórki - haczyki - inne c) umiejscowienie: - w kreacji początkowej - w kreacji końcowej	5.8. FORMY POWTARZALNE a) brak b) występują w: - pojedynczych znakach - zespołach znaków - strefie nadlinijnej - strefie środkiniowej - strefie podlinijnej - wiązaniach - kreacji początkowej - kreacji końcowej		

6. PODPIS				
6.1. RODZAJ PODPISU a) forma: - pełnobrzmiąca - skrócona - parafa - monogram b) układ: - imię i nazwisko - nazwisko i imię - nazwisko - inne	6.2. ODNIESIENIE DO PISMA a) przy porównaniu z pismem: - o cechach syntetycznych zbliżonych do pisma - o cechach syntetycznych odmiennych niż pismo b) nie dotyczy porównania, brak pisma do porównania.	---	---	---

Naczelna Rada Pismoznawcza w ramach rozwoju dziedziny i ujednolicania ram merytorycznych, w oparciu o stworzony w latach 1984 - 1989 przez Jesienną Szkołę Empiryczną „Katalog graficznych cech pisma ręcznego” i współczesne możliwości badawcze, w trakcie obrad w latach 2019-2020 opracowała aktualny zasób zjawisk graficznych niezbędnych do zmierzenia i przeanalizowania w ramach rzetelnego i prawidłowego prowadzenia jakichkolwiek analiz pismoznawczych.

Opracowany przez ekspertów pismoznawców NRP „Wykaz cech graficznych pisma ręcznego” zawiera wszystkie możliwe i obowiązkowe do sprawdzenia zjawiska graficzne, które wyszczególnia współczesne pismoznawstwo i rozwój technologiczny. Uchwałą Członków NRP eksperci zgodnie ustalili, że zasób ten wskazuje na obowiązkowe do zbadania cechy, których wyniki dla całego zbioru badanego materiału, należy porównawczo przedstawić w treści opinii, jako tok badań dających podstawy do wnioskowania.

Opis znaczenia poszczególnych cech graficznych znajduje się w literaturze Vademecum Pismoznawcy dostępnym w zasobie Naczelnej Rady Pismoznawczej.